

ALBUM LITERARNIH NAGRAJENCEV

Literarna reprezentanca na kupu

Izšla je monografija Portreti sodobne slovenske literature 1991-2016 s fotografijami Tihomirja Pinterja

Petra Vidali

Idejni avtor in urednik monografije, ki je nedavno izšla pri celjskem podjetju Fit media, je **Jože Volfand**, tudi oče Veronikine nagrade. In ta je samo ena v vrsti mnogih, ki so v času, ki ga obravnava monografija, razširile slovenski literarnonagradni prostor. Knjiga prinaša sistematični pregled sodobne slovenske literature skozi sito najpomembnejših literarnih nagrad. V njej se je tako znašlo 143 avtorjev in avtoric, ki so v četrto stoletja nove države prejeli (vsaj) eno od naslednjih nagrad: Prešernovo, Glazerjevo, Grumovo, Jenkovo, Levstikovo, Rožančevo, Veronikino, Župančičevo nagrado, desetnico, fabulo, kresnika, večernico ali zlatnik poezije. Vsakemu je namenjena ena stran teksta z osnovnimi bio-bibliografskimi podatki, kratko oznako dela in izjavo iz intervjujev. Na drugi, desni strani so portretne fotografije mojstra **Tihomirja Pinterja**. K slo-

venskim umetnikom ga je že pred desetletji pripeljalo sodelovanje z Delovimi Književnimi listi, a je delo pozneje samostojno nadaljeval.

Na koncu knjige so uporabni seznam vseh dobitnikov literarnih nagrad od leta 1945 ter spremni besedili Tihomirja Pinterja in Jožeta Volfanda. Seznam prinaša interpretativni pregled slovenskega podeljevanja nagrad in med drugim utemelji, zakaj ob vseh razkropljenih informacijah v medmrežjih spletnih in tiskanih objav potrebujemo še knjigo: "S podatki v internetni in spletni goščavi, kjer ne manjka plevla in škrbin, se lahko sesuje kredibilnost gradiva brez preverjanj in primerjav."

Predruženje literarnega sistema

Uvodno spremljavo h knjigi je sprisal Peter Kolšek, ob Volfandu in dr. Darji Pavlič tudi član uredništva

Ciljna publika, cena in druge ovire

Monografija je izšla v 700 izvodih, stane pa 41 evrov. Izid so podprli ministrstvo za kulturo, Mestna občina Celje in enajst privatnih podjetij. Na vprašanje o ciljni publiku in računici tako velikega projekta odgovarja Jože Volfand: "Kot potencialni kupci so na seznamu knjižnice in šole vseh stopenj, saj je sodobna slovenska literatura v njihovih programih, nato pa ljubitelji literature oziroma stroka. Prav tako sem se pogovarjal z Javno agencijo za knjigo in je najprej obljubila odkup določenega števila knjig, nato pa se je brez obrazložitve umaknila. Po izidu sem jim monografijo še enkrat ponudil. Knjiga bi morala najti svoje mesto tudi v kulturnih redakcijah, lahko pa je darilo na primer najboljšim srednješolskim maturantom. Ponudbo sem poslal še na izobraževalno ministrstvo, pa jih očitno ne zanima. Morda bo storilo kaj še ministrstvo za kulturo. Potencialnih kupcev za aktualni pregled sodobne slovenske literature je še kar nekaj. Bomo videli. Ponudil sem jo tudi podeljevalcem, med drugim mariborskemu podžupanu (mag. Zdravko Luketič), a brez odgovora."

Anja Golob

penica, glavna urednica pri založbi VgelnjeFrigan, gledališka kritičarka, publicistka, dramaturginja, prevajalka, študijska filozofka in primerjano književnost na Filozofski fakulteti v Ljubljani

• 1976, Slovenski Gradec

V zadnjih letih se je uveljavila kot sodobna pesarica in pri nas. Že v prvi zbirki je s heterogeno, a natančno izbrano kompozicijo pokazala, da sprejema razne kot sodni in igriv prostor svobode, ki pa mora biti tudi komunikativen in jasen, če želi bralca prenesti spoznanje. Stalnica Anje Golob so erotične pesmi, s katerimi je takoj začela spodbuditi stanovitost tako o heteroseksualnih kot homoseksualnih razmerjih in pogumno razgovarjala o biseksualni erotiki. Naslednji zbirki sta ji kot prvi pri nas prinesli dve ženski nagradi v treh letih. Vsega v zgledu je z izvirnim nastopom objektivno in subjektivno označil težavnost situacije, v kateri je pesarica jaz. Avtorice je v zbirki pri prvi strani izkazala na neustrezne razmere svetle in mladje generacije, da gospodski vrz, do druge strani pa nagajala intimo metamorfotone in pretične identitete, ki živi v zarašč in iz zaras. V obeh zbirkah avtorice prehaja med različnimi slogovnimi postopki: od zaključanja in paraliziranja do katagoriziranja, kontempornejše aporije, bistvene življenjske in imitacije izpovednosti. V Diskusijah k dhanju je kritika posebej omenila varnejšo kompozicijo in energično apetitivnost, ki povzra k dejavnemu branju.

iz intervjuja: odgovor z Janezom Maršelcem (Deto), Sobota priložila, 23. januar 2016

Ziveti se da v poeziji odlično. Ziveti v njo v kar najbolj intenzivni bližini je čisto sploh edini način življenja. Če se to komu ali priložilo - polje s poezijo v knjigah ne more biti polje naj živi. Čisto skilim, da je poezija avtoricim, da ni za vsakega. Mislim, podobno je lahko kot zapirano dišeto vso, kar ima v zbiranju smisel, no polje - no gale, pač, tako sama na to ne prislanem. Lahko je zakriveno, angeloza serja, in prar imo, a pogojne vendar - Visk sam stoji na rozi Zemlje s s omotnim barčico poudarilo: In je takaj vso - kje je problem? To enostavno je, in je prarim. Ali tale: »razložena zavesti: prijavilo na oborožje.« No, eno poezijo. Na vso. Kje zavesti? Zamilite in pogotite tri knjige s polje: Super svetek ...

Dela
pesniška zbirke
V roki, 2010
Vse v zgledu, 2013
Diskusije k dhanju, 2016

Nagrade
Jenkove nagrade, 2014, 2016
10 rokov glasov Evrope pri projektu
Literary Europe Live, 2016

Pisni in fotografski portret Anje Golob

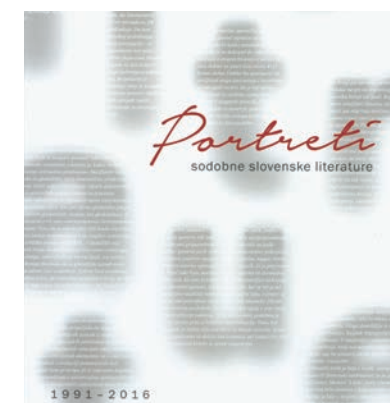
monografije. Esez z naslovom Četrto stoletja spremenljivih zvezd uvede z ugotovitvijo: "V zadnjih petindvajsetih letih je slovenska umetniška literatura doživela velike spremembe, pravzaprav preobrazbo. Ne gre za potresne zunanje dogodke, pač pa za predruženje literarnega sistema. Spremembe zadevajo vse tri njegove stebre: založništvo, ki je postalo gospodarska dejavnost, pesnike in pisatelje, ki ne morejo več živeti zgolj od svojega dela, ter bralce, ki so močno spremenili odnos do izvirne slovenske knjige in bralne navade sploh."

Razmerje med količino in kakovostjo

Kolšek analitično obdela vse fenomene in razmere, v katerih so se oblikovali, odgovori pa tudi na vprašanje o razmerju med kvantiteto in kvaliteto pisanja: "Odgovor seveda ne more biti enostaven, a dokaj zanesljivo lahko rečemo, da umetniška vrednost literature, ki je nastala v zadnji četrtini stoletja, sicer ni premo sorazmerna z njenim naraščajočim obsegom, prinesla pa je bistveno večjo žanrsko pestrost v pripovedni prozi, nekaj popolnih tematskih novosti in zadovoljivo število estetskih vrhuncev tako v poeziji kot v pripovedništvu in dramatikii." V besedilu, ki je - tako kot osrednji del knjige - res uporabno, se avtor vpraša še o odnosu med obiljem nagrad in kakovostjo produkcije in pravi: "Toda - ali lahko li-

Kaj pa ženske

Sistematični pregled literarnih nagrajencev in nagrajenk je, končno, priskrbel tudi zanesljiv podatek o razmerju med njimi. Med 143 imeni je 35 žensk. Bilo bi jih 36, pa je Taja Kramberger zavrnila sodelovanje. Malo, seveda obupno malo, navsezadnje govorimo o našem, sodobnem času. Če se avtorji v preteklost zartarjih geografskih literarnih atlasov še izgovarjajo na to, da ne morejo popraviti, kar je zagrešila preteklost, se sodobni podeljevalci nagrad težko izmažejo. Res pa je, da je delež nagrajenk vsekakor večji kot pri kakšnih drugih prav tako sodobnih manifestacijah. Ko so prireditelji dnevov knjige v Mariboru ob letošnjem jubileju v "časovno kapsulo" vstavili besede dosedanjih častnih gostov festivala, ni bilo med njimi niti ene ženske. Zanimivo, v organizacijskem odboru festivala so skoraj same ženske.

Naslovnica decentno vabi.

terarne nagrade odigrajo vlogo pravičnega razsodnika in primerne spodbujevalca kakovosti? Do neke mere zagotovo, čeprav je ni mogoče zanesljivo odmeriti, sploh ne na Slovenskem, kjer je, kot rečeno, literarni sistem obsojen na ozek in zaprt krog pogosto istih akterjev, ki zgolj menjavajo svoje vloge. Kljub temu so nagrade nujne, ker je, prvič, zaradi njih literarna tvornost skozi različne nagrajevalne optike vsaj enkrat na leto podvržena kolikor toliko resnemu premisleku, in drugič, ker so pomembno gradivo za vrednotenje in torej tudi kanonizacijo literarnih del in njihovih avtorjev. Nanje se deloma opira tudi državna administracija, ko postavlja kriterije za subvencije." Ob večinioma kritičnih besedah o realnosti slovenskega literarnega prostora v vseh dimenzijah zaključil Kolšek optimistično: "Čeprav sonce z literaturo presvetljene besede ni več središče slovenskega duhovnega vesolja, število mlajših in še mlajših literatov, ki vznikajo zlasti v zadnjih letih, tej besedi obljublja nadaljevanje zemeljskega življenja."